

rade

Haltande skildring av svartsjukedrama rade

Haltande skildring av svartsjukedrama

Neil Jordan har filmat en klassiskt berättad kärlekshistoria för en svartsjukad, medvetslös kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien. Julianne Moore i huvudrollen som Sarah.

Slutet på historien. Stephen Rea i huvudrollen som Henry.

Slutet på historien. Stephen Rea i huvudrollen som Henry.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

MÅNADENS FILM

MÅNADENS FILM

MÅNADENS FILM

MÅNADENS FILM

Slutet på historien

Slutet på historien

Slutet på historien

Slutet på historien

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

Slutet på historien är en svartfilm som handlar om en kvinna som försöker återvända till sin tidigare livsstil. Men det är långt mer svartsjukad än i sina tidigare filmer, skriver Erik Hedling.

I Sverige, alltså

I Sverige, alltså

I Sverige, alltså

I Sverige, alltså

I Klas Östmans gårdagsartikel om flygbaronen Carl Cederström råkade det bli fel. Den svenska societeten var på 1920-talet mindre än vad den är i dag, inte mindre än i andra länder (i proportion till befolkningen). Därför omhulldes det svarta faret och blev flygbaronen med folket (han var född friherre). I dag behandlas svarta får snålare.

I Klas Östmans gårdagsartikel om flygbaronen Carl Cederström råkade det bli fel. Den svenska societeten var på 1920-talet mindre än vad den är i dag, inte mindre än i andra länder (i proportion till befolkningen). Därför omhulldes det svarta faret och blev flygbaronen med folket (han var född friherre). I dag behandlas svarta får snålare.

I Klas Östmans gårdagsartikel om flygbaronen Carl Cederström råkade det bli fel. Den svenska societeten var på 1920-talet mindre än vad den är i dag, inte mindre än i andra länder (i proportion till befolkningen). Därför omhulldes det svarta faret och blev flygbaronen med folket (han var född friherre). I dag behandlas svarta får snålare.

I Klas Östmans gårdagsartikel om flygbaronen Carl Cederström råkade det bli fel. Den svenska societeten var på 1920-talet mindre än vad den är i dag, inte mindre än i andra länder (i proportion till befolkningen). Därför omhulldes det svarta faret och blev flygbaronen med folket (han var född friherre). I dag behandlas svarta får snålare.

Calmare Nyckel och Fågel Grip på väg till Nya Sverige med kolonister.

Ända till Jönköping där svärfar satt som välbetälld landshövding. Smulor, endast smulor fick Pagegoja från rike svärfars bord. Han hade varit feg och inte tagit striden med holländarna. Men även om Stuyvesant erövrade Nya Sverige, tvingades han själv på knä av en brittisk flotteskader vid Manhattan ett år senare. Under mer än hundra år efter kolonins förlust fortsatte Sverige att sända präster och missionärer som skulle sörga för indianernas andliga utveckling. Ännu vid mitten av 1700-talet predikades i trakten på svenska, men ingen förstod vad som sades. Vad hette han nu igen? Som Tage Danielsson sa angående Hamlet: Inte Stintz! Printz, Printz!

OLAV WISTRÖM

I Sverige, alltså
I Klas Östmans gårdagsartikel om flygbaronen Carl Cederström råkade det bli fel. Den svenska societeten var på 1920-talet mindre än vad den är i dag, inte mindre än i andra länder (i proportion till befolkningen). Därför omhulldes det svarta faret och blev flygbaronen med folket (han var född friherre). I dag behandlas svarta får snålare.

REDAKTIONEN

Erik Hedling.

Få stora 1900-talsförfattare har haft en sådan närhet till filmen som engelsmannen Graham Greene. Han var en känd filmkritiker, hans romaner har ofta filmatiserats och han har dessutom själv författat ett stort antal filmmanuskript. Kända romanfilmatiseringar är Frank Turtles THIS GUN FOR HIRE (1942, efter Greenes A GUN FOR SALE), en film noir med Veronica Lake som femme-fatale, Roy Boultings BRIGHTON ROCK (1947), med Richard Attenborough som oförglömlig Pinkie, och George Cukors TRAVELS WITH MY AUNT (1972), med Maggie Smith i högförm som amper faster Augusta.

Allra mest berömd är naturligtvis Greenes manuskript till Carol Reeds THE THIRD MAN (1949), en av filmens verkliga klassiker, med Orson Welles som den mystiske smugglarkungen Harry Lime i efterkrigstidens Wien.

FAKUM ÅR ATT GREENES romaner eller noveller har filmatiserats åtminstone ett fyrtio-tal gånger. Ibland anses filmatiseringarna som mindre lyckade, som John Fords THE FUGITIVE (1947, efter Greenes THE POWER AND THE GLORY) eller för den delen Edward Dmytryk THE END OF THE AFFAIR (1955), med Deborah Kerr och Van-Johnson i lite bräckliga gestaltningar av kärlekspar.

Under alla omständigheter har irländaren Neil Jordan i sin nyinspelning av JUST THE END OF THE AFFAIR, eller SLUTET PÅ HISTORIEN, som både roman och film heter på svenska, lyckats långt bättre än Dmytryk att fånga denna på en gång svärmiska och filosofiskt stort upplagda kärleksberättelse, enligt undertecknad ett av Greenes mest mätsterliga verk.

HOS GREENE FINNS EN påtaglig tudelning. Berättelsen inleds med kärlek intill besatthet. Författaren Maurice Bendrix minns sin heta affär med den vackra, men redan giffa Sarah. Kärleken och svartsjukan vaknar till liv när han av Sarahs make flera år senare av en tillfällighet får veta att denne misstänker maken för otrohet.

Greenes ironiska skildring av svartsjukans förödande mekanismer är smält genial, inte minst när vår hjälte besöker en privatdetektiv i syfte att psykologiskt förvissa sig om att misstänkarna förmodligen saknar grund. Ingen rök utan eld, upplyser privatdetektiven till berättarens förtrytelse, och håller därmed fotogen på brasan.

Den andra delen av berättelsen är en katolskt inspirerad skildring av ett gudomligt mirakel, en filosofisk undersökning av tro och vetande, om religion kontra rationalitet. Jordan lyckas väl med denna andra del, men knappast med den första, trots att han för-biller förlagan ytterst trogen. Det "ménage à trois" som han drar upp linjerna för, det mellan berättaren Maurice, Sarah och hennes make heter aldrig riktigt till.

VISSERLIGEN ÅR JULIANNE MOORE ypperlig i rollen som Sarah, men hennes manliga medaktörer när inte upp till hennes klass. Stephen Rea är direkt svag - han gestaltar en svag person svagt - som Henry, och Ralph Fiennes har tagit med sig allt för

MÅNADENS FILM

Slutet på historien

Regi: Neil Jordan
Skådespelare: Julianne Moore, Stephen Rea, Ralph Fiennes
Produktion: Columbia Pictures

I Sverige, alltså

I Klas Östmans gårdagsartikel om flygbaronen Carl Cederström råkade det bli fel. Den svenska societeten var på 1920-talet mindre än vad den är i dag, inte mindre än i andra länder (i proportion till befolkningen). Därför omhulldes det svarta faret och blev flygbaronen med folket (han var född friherre). I dag behandlas svarta får snålare.

FAKUM ÅR ATT GREENES romaner eller noveller har filmatiserats åtminstone ett fyrtio-tal gånger. Ibland anses filmatiseringarna som mindre lyckade, som John Fords THE FUGITIVE (1947, efter Greenes THE POWER AND THE GLORY) eller för den delen Edward Dmytryk THE END OF THE AFFAIR (1955), med Deborah Kerr och Van-Johnson i lite bräckliga gestaltningar av kärlekspar.

Under alla omständigheter har irländaren Neil Jordan i sin nyinspelning av JUST THE END OF THE AFFAIR, eller SLUTET PÅ HISTORIEN, som både roman och film heter på svenska, lyckats långt bättre än Dmytryk att fånga denna på en gång svärmiska och filosofiskt stort upplagda kärleksberättelse, enligt undertecknad ett av Greenes mest mätsterliga verk.

HOS GREENE FINNS EN påtaglig tudelning. Berättelsen inleds med kärlek intill besatthet. Författaren Maurice Bendrix minns sin heta affär med den vackra, men redan giffa Sarah. Kärleken och svartsjukan vaknar till liv när han av Sarahs make flera år senare av en tillfällighet får veta att denne misstänker maken för otrohet.

Greenes ironiska skildring av svartsjukans förödande mekanismer är smält genial, inte minst när vår hjälte besöker en privatdetektiv i syfte att psykologiskt förvissa sig om att misstänkarna förmodligen saknar grund. Ingen rök utan eld, upplyser privatdetektiven till berättarens förtrytelse, och håller därmed fotogen på brasan.

Den andra delen av berättelsen är en katolskt inspirerad skildring av ett gudomligt mirakel, en filosofisk undersökning av tro och vetande, om religion kontra rationalitet. Jordan lyckas väl med denna andra del, men knappast med den första, trots att han för-biller förlagan ytterst trogen. Det "ménage à trois" som han drar upp linjerna för, det mellan berättaren Maurice, Sarah och hennes make heter aldrig riktigt till.

VISSERLIGEN ÅR JULIANNE MOORE ypperlig i rollen som Sarah, men hennes manliga medaktörer när inte upp till hennes klass. Stephen Rea är direkt svag - han gestaltar en svag person svagt - som Henry, och Ralph Fiennes har tagit med sig allt för

Erik Hedling rosar Julianne Moores trovärdiga och inlevelse i rollen som Sarah i filmen SLUTET PÅ HISTORIEN.

mycket från Den engelske patienten (där Fiennes agerade eldig älskare i ett liknand triangelndrama) för att kunna gestalta Greenes på en gång rationelle, djupt kalkylerande och desperata karaktär. Fiennes verkar klen på något sätt och mer demonisk - närmast åt Rudolph Valentino-hället - än vad som borde vara fallet. Däremot hanteras själva mirakel och skiftet av synvinkel, då Bendrix läser Sa rahs dagbok, med noggrannhet. När Moore får agera första fiol blir det he enkelt mycket mer stadge: mer psykologisk trovärdighet, djupare tematik och större emottoneil inlevelse. Att filmen dessutom anknyter till den moderna tendensen att skildra samma förlopp ur olika synvinklar - jämför Quentin Tarantino - är inte heller någon brist.

EN ANNAN INTRESSANT DIMENSION av SLUTET PÅ HISTORIEN är att den i så hög grad manifesterar sig som engelsk kulturarvfilm - en verk baserad på klassisk, brittisk litteratur-skräddarsytt för en efter kulturell kapital trängande amerikansk medelklasspublik.

Den brittiska diktionen är perfekt, i synnerhet hos amerikanska Julianne Moore, de engelska miljöerna - särskilt Palace Pier i Brighton - framhävda i all sin viktoriaiska glans och birollsinnheavarna, som privatsnoken Parkis och dennes son Lance, lagom mysiga i sin komiskt varma framtoning.

Dessutom framgår med all tydlighet att den direkta filmiska förebilden har varit De vid Leans brittiska filmklassiker BRIEF ENCOUNTER (1945), en film vida berömd för sin av engelskt understatement genomsvadade kärleksskildring - inte minst valet av Julianne Moores hattar framman bilden av Cel Johnsons sympatisk torra utstrålning i san spelet med Trevor Howard.

Och miraklet är som sagt styvt iscensatt, något som inte är så enkelt, även om det är svårt att slå intensiteten i Carl Theodor Dreyers ORDET (1955) där kvinnan i slutet återuppväcks från de döda av filmens Kristusgestalt. Men en något fadd efter smak ge onekligen SLUTET PÅ HISTORIEN, en film som dock har sina små stora ögonblick.

ERIK HELDI